Prof. Andrzej Olubiński Olsztyn 28 czerwiec 2023 r.

O P I N I A

o rozprawie doktorskiej Bernadetty Olender – Jermacz

pt. **SPOŁECZNO-EDUKACYJNE FUNKCJE KÓŁ NAUKOWYCH W ŚWIETLE OPINII STUDENTÓW I OPIEKUNÓW**
STUDIUM EKSPLORACYJNE
Napisanej pod kierunkiem prof. Andrzeja **Olubińskiego**
oraz dr Marcina Warmińskiego – promotora pomocniczego
/ Na wydziale Nauk Społecznych UWM /

Podjęty przez Panią mgr Bernadetę Olender – Jermacz problem społeczno – edukacyjnej funkcji kół naukowych, wydaje się ważny zarówno z ogólnospołecznego, dydaktycznego, jako stricte pedagogicznego punktu widzenia. Wynika to z faktu, iż szerokiego uczestnictwa w studenckim ruchu naukowym uczelni wyższej studentów oraz ich opiekunów naukowych. O potrzebie uczestnictwa studentów w dodatkowej aktywności naukowej, świadczy również wieloletnia w tym zakresie uniwersytecka tradycja, sięgająca co najmniej czasów średniowiecznych. W chwili obecnej tylko na polskich uczelniach wyższych w tego typu działalności naukowej od pierwszych lat studiów zaangażowanych jest od 5 do 10% studentów, co w skali kraju oraz poszczególnych uczelni przekłada się na wielotysięczną armię żądnych dodatkowej wiedzy młodzieży akademickiej. W tym kontekście dziwić musi fakt, iż badania ukierunkowane na bliższe rozpoznanie tego zjawiska, w ramach np. dynamicznie rozwijającej się subdyscypliny pod nazwą pedagogika szkoły wyższej – jest stosunkowo skąpe. Są to najczęściej pojedyncze komunikaty z badań bądź ogólnikowe refleksje zamieszczane najczęściej w formie co najwyżej komunikatów lub artykułów, głównie w *Pedagogice Szkoły Wyższej*.

Biorąc zaś pod uwagę zarówno skalę problemu, jak i osobotwórczą rolę jaką odgrywa studencki ruch naukowy w życiu studentów, Pani mgr B. Olender-

Jermacz, która przez kilka lat z bliska obserwuje oraz angażuje się w działalność naukową studentów na UWM, postanowiła nieco bliżej rozpoznać ten problem czyniąc go tematem swojej rozprawy doktorskiej. Przedłożona rozprawa ma zatem charakter eksploracyjny, bowiem zasadniczym celem badań jest zarówno identyfikacja oraz omówienie dotychczasowej literatury przedmiotu, ale przede wszystkim sformułowanie celu, przedmiotu i pytań badawczych oraz całościowej strategii nieco bardziej pogłębionych badań empirycznych odniesionych do problemu społeczno – edukacyjnej roli kół naukowych działających na uczelni wyższej. W tym kontekście zasadnicze pytania badawcze dotyczą takich m.in. zagadnień jak: motywy przynależności do koła; zasadnicze formy aktywności w kole; główne cele, które studenci pragną zrealizować uczestnicząc w jego działalności; rola opiekuna naukowego koła oraz jego relacje ze studentami; charakter relacji oraz komunikacji wśród studentów działających w kole; rozwijanie systemu wartości, kształtowanie postaw, zachowań oraz światopoglądu dzięki przynależności oraz aktywności w kole; pozytywy oraz opinie krytyczne o roli funkcjonowania kół naukowych na uczelni; sformułowanie wniosków praktycznych związanych z optymalizacją społeczno – edukacyjnej roli studenckiego ruchu naukowego.

Zasadnicza strategia ma charakter badań nomotetycznych, zatem główną metodą badań był sondaż diagnostyczny, natomiast zastosowane techniki to użycie obszernego formularza WS Forms oraz techniki statystycznej / chi-kwadrat /. Całość badań przeprowadzono na UWM. Losowo dobrana próba wynosiła ok. 200 studentów – członków, ok. 170 kół z 17 Wydziałów Uczelni oraz ok. 70 ich opiekunów. / pracowników naukowych /.

Uzyskane w ten sposób wyniki badań, w formie hipotez dla dalszych badań, bardziej pogłębionych, m.in. można streścić w formie ogólnych, następujących wniosków:

1. Główne motywy przynależności oraz działalności w kołach zasadniczo wiążą się z chęcią rozwijania oraz pogłębiania własnych naukowych

zainteresowań; ale również m.in.: nawiązania relacji rówieśniczych, uczestniczenia w konferencjach, szkoleniach i kursach, ale także zdobycia dodatkowych punków do stypendiów oraz ew. nagród itp.

2. Zasadnicze formy uczestnictwa w kole to: konferencje, spotkania i dyskusje, warsztaty doskonalenia umiejętności; ale również aktywność w rozwijaniu różnych obszarów praktyki / np. związanej z pomocą dla innych /.
3. Bardzo ważna oraz potrzebna okazała się rola opiekuna naukowego, inicjującego, motywującego, zachęcającego oraz wspierającego studentów do aktywności oraz zaangażowania działalność kola.
4. Dzięki przynależności oraz pracy i aktywności w kole studenci oraz pracownicy naukowi wskazywali m.in. na takie kategorie wartości oraz rodzaje postaw jak: tolerancja, otwartość, życzliwość, pracowitość, poszukiwanie prawdy, poczucie wspólnotowości, nastawienie na pomoc dla innych; ale również kształtowanie postaw: odpowiedzialności, zdobycie doświadczenia, postawy asertywności oraz krytycznego stosunku do rzeczywistości itd.,itp.

Główne postulaty, jako wnioski z badań odnosiły się m.in. do: większego zainteresowania się studenckim ruchem naukowym przez władze uczelni; lepszym finasowaniem działalności kół, lepszą oceną tego typu działalności w formie nagród, wyróżnień, punktów za zaangażowanie oraz konkretne osiągnięcia, pomoc w zakresie organizacji imprez / konferencji, seminariów, spotkań i dyskusji, wyjazdów do innych ośrodków itd., /, ale również zwrócenie uwagi na selekcje kandydatów na przyszłych pracowników naukowych – aktywnych członków i działaczy studenckiego ruchu naukowego.

Andrzej Olubiński